

BIELARUS
 Byelorussian Newspaper of North America
 Published monthly by
 BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.
 and BYELORUSSIAN CANADIAN ALLIANCE
 Address in U.S.A.: 166 — 34 Gothic Drive, Jamaica, N. Y. 11432.
 Address in Canada: Byelorussian Canadian Alliance
 524 St. Clarence Avenue Toronto 4, Ont.
 Subscription \$ 6.00 yearly.

БЕЛАРУС — Беларуская газета Паўночнае Амэрыкі
 Выходзіць месячна. Рэдагуе Калегія.
 Выдаюць: Беларуска-Амэрыканскія Задзіночаныне
 й Згуртуваныне Беларусаў Канады.
 Выпіска зь перасылкою — 6 дал. на год.

I. ШЛЯХІ ПАНЯВОЛЕНЬНЯ

Беларусы — народ з багатай історыяй на вяліка княжым пасадзе патрагічнай мінуўшчыны. Нажаль, съля падступнага забойства свайго вялікі практэн спам'ж нас жудка мала ведае пра гэнае багатое мінуўшчынне і, таму, не разумее сваеслівага трагізму нашай гісторыі. Такі стац рэчай толькі ў навіякай меры можна апраўдаць суворымі абставінамі нашага бытавання. Вядома, няспрыяльныя абставіны фізычна абмяжоўваюць развіццё беларускай культуры і вольнай нашай навукі, нярэдка ставячы яму гвалтоўныя запоры. Усё гэта — фізычная няволя, крывавая кайданыякое народ наш, раней ці пазней разломіць, парве. У гэта мы верым, гэтага чакаем, на гэта пракацем. Але ёсьць глыбейшая прычына наших наяўных бедаў — прычына, што папяраджае ўсе іншыя, а якай ў мінуўшчыне не дазволіла нам сабрацца з сіламі, каб ськінуць з сябе ярмо няволі. Тэй пра-прычынай ёсьць нябачная навонік духовая няволя, уздынам павучінні якое шмат хто з нас затрапіў шлях да шчасця ў свабоды.

Паняволеніе народнай душы выражаетца ў яе абцяжэнні чужароднымі наслеяннямі, якімі адлаўчыўся ў ёй мут даўгіх вякоў складанага гісторычнага практэсу. Без разыяволенія народнай душы, без папяредняга яе ачышчэння ад шкодных наносаў мінулага, цяжка навет і думаць пра выхваленіе самога народу ад фізычнай няволі.

На гэтым пункце, здаецца, нягодаў ю нас быць яя можа. Тэма духовага разыяволенія беларускага народу далёка, яя новая, але ё яя простая.

Занятая канкрэтнымі, прыкметнымі пытаннямі дня, мы прысьвячаем гэтай тэме вельмі мала ўвагі, якія праблеме пераважна тэарэтычнага значанія. А тым часам, як ужо адзначана вышэй, справа гэта прынцыповая ю вялікае практэчнае вагі на далёкую мэту. Затым варты нам крэху ўважнай застанавіцца над аснаўным пытаннем: у чым-ж яснасьць тас духовага няволі, у якую папай наш народ?

З усіх тых навалай, што ў мінуўшчынках паношыліся на прасторы рассялення беларускага народа, галоўнымі былі —польскі і расейскі шавінізм і імперыялізм. Дзівіе гэтым нягодным, узаемна варожымі сіламі, гнанымі на нашы землі з рознымі вітрамі, вякамі спаборнічалі ў дасягненіі аднае самае мэты: авалоданыя нашым матарыяльным і духовым дабыткам шляхам: паступовага абізданення, зняволенія ю вынішчэння Беларусаў, як самабытнай нацыі. Пры гэтым пускаліся ў ход усе даступныя сродкі зраднага подступу і гвалту, усе дасюль вядомыя чалавечтву мэтады ашуканства — пачынаючы ад хвальшывага „культуртрэгерства”, ведзенага нашымі заходнімі суседамі пад рэлігійным плаштыкам у нязменнені варожым нам духу, ды канчачычы на венім разбоі ўсходнія ю імі ўтлічных прэтензіяў да „усяе Русі”, ізноў-ж яя без рэлігійнае прыкрасы. Як бачым, у працэсе заняволенія беларускага народа рэлігійны фактар у розных формах быў шырокі выкарыстаны ворагамі нашай свабоды. Рэч ясная, гэта не магло не пакінуць на душы народнай свайго атрутнага адбітку, які, як тое быльшо на воку, застуپіў нам прайду. Весь абыт, якімі нягodyмі маніпуляцыямі ў далешнім і бліжэйшым мінуўшчынамі суседзі нашыя намагаліся разбіць рэлігійную, культурную, сацыяльную і нацыянальную згуртаванасць і салітарнасць Беларусаў, мы ё хочам тут крэху шырой разгвардніца.

Гісторычна першым з прэтэнзіямі на нашу землі выступілі Палякі. Недзе каля 1885-га г. Палякі зрабілі лоўкі дэмарш у вялікага князя літоўскага Ягайлы — чалавека слабога характерам, які чуўся наўпуш-

льному ю палітычнаму закалоту таімі сіламі, што нашы прадзеды не змаглі дасць яму наважанага адпороў, хоце змаганыне зь ім практычна ніколі на спынялася аж да страты незалежнасці ў канцы 18-га веку. Пашыраныя польскага каталіцізму ў нас азначала пашыраныя польскай альбеты, польскай мовы, польскай культуры. На ўсіх гэтых дзялянках і разгаралася было войстраве змаганыне польшчыны зь літоўскай, нашай тагачаснай, стыхіяй, якай той патрой у шмат чым перавышала польскую. У пляне готага 4-ох вяковага цяжкага змагання ю траба разглядаць гісторыю Літвы, ад пакту ў Крэве пачынаючы. Толькі разумеючы і ўлічаючы палітычны клімат краіны ў розныя перыяды, можна дасць правільную інтерпретацыю сухім гісторычным фактам. А змаганыне з наступам польшчыны было адным з галоўных вызначнікаў палітычнага клімату Літвы ў тых часоў.

Дасюль нам невядомыя дакладныя птычыны, чаму наші славы першапружнік, др. Фр. Скарына, мог пасыпкаў выдумкаваць звязы 20-цикнікі ў Празе часкай, а калі перарабіцца ў сваю ролнюю сталіцу Вільню — дык толькі дэзве... Чаму зылікідавалася там ягоная друкарня? Чаму я мог ён узнівіць яе дзейнасці? Чаму была зачынена хвастыка даперы, што ўсе тады існавалаля Вільні? Ды ўроцце, чаму і кім ішо вялікі зямляк і патрыёт быў змушаны ўцікнуць з Вільні за мяжу. Ведамо, што магутны ю выдатныя людзі таго часу стаціліся лётніца за пакрыўдженага вучонага, што кароль Жыгімонт Стары з гэтай мэтай навет выдаў яму свою „зялезні ліст”. Але чамусыці ішо з тым лістом др. Скарына, яя вязкіе вярніцца на бацькішчыну, а каратаў свае ды на чужыне. Ці запраўды такому чалавеку бы было чаго рабіць у Літве таго часу? І ці я было каму тым яго абараніць, ды наагул памагчы яму? Цяжка дасць, пакуль што, какусцінай ю здавальняючыя адказы ю гэтыя ю пынкі іншых пытанняў. Але правільнае ўсыедамленне сабе агульнага фону, на якім разыгрываецца тэя далёкі падзея, пазінна памагчы нам зразумець і жалю годны ёсць нашага вялікага прасветніка і адзінкага шукальника новых шляху разыўцца нашай нацыянальнай культуры. А яго выгнаныне з роднага краю траба ўважаць за доказ того, што ў ту пару вольнаму разыўцца гэтае культуры становіліся немагчымы.

Аланаваць Літву Палякі маглі спадзявацца толькі пасля яе поўнага падоблебнення. Весь з гэтай мэтай яны і карысталіся тым разлігні-партычным калонім, каб адышчапіць ад нашага здравага народнага пня адзін па другім грамадзкім пласт. Калі ім не юдаеца гэта змагніцкімі станам — які, хоць і акаталічны, ды ўсё-ж застаўся да канца горача патрыятычнім і вернымі абаронцам незалежнасці Літвы — яны звязываюцца да сярэдняга стану, і тут ім неспадзяна на павязло: засыпленнае міражамі юлады і эксклюзіўнымі прывilejiami літоўская шляхта запраўды зрадзіла сваіму народу ѹздржкаве, стаўши паслухмінай прыладай польскай палітыкі ў реалізацыі яе галубнай ідэі: — інкарпациі Літвы ў Каону Польскую. Польская акцыя спадзявалася разаглішанай літоўскай шляхты і контракты патрыятычных дзеяньнікаў у газы перад Люблинскай вунічай, давялі быті краіна на бераг пубнага палітычнага гаспадарчага мілітантага хаосу. І затраўды. Літва аслабела нагтуты, што, як гледзячы на колкі білескучых перамог над ворагам, ёй стала не па сіле змагацца супрощу ўзбуйнелай і абнаглелай Москві, якія з канцом 15-га веку начала сіве разбойніцкія набегі на нашы ўсходнія рубежы, адрываючы ад Літвы ўсё большую ю большую абшары. Так за ўтратай нацыянальнасці твары твару і ѹздржкаве, стаўши на вядучы пласт літоўскай грамадзкай палітыкі ў яе варожкімі дзеяньнікамі.

Так сэйчалася імя наша із старонак гісторый. Але „заслуగі” ў гэтай прыходзіцца прыпісаць не адным толькі Паляком. З выдатнай дамамой прыйшла тут Москва, у інтарэсе якое заўсёды ляжала ачыщчынне нашых земляў ад лішняга грузу гісторыі ю народных традыцый. У пісцінні ўсё-ж, што беларускія ворагі наўпачылі да Чарквы. І калі ў першыя гады нельга было звайсці некалькім чалавекам на практыкі Ягайхіяльной Управы, сёлета пымат чкі асобы моцна ўсіхвалівалі, чаму іх я выбраў для царкоўнае дзейнасці, якай забірае шмат часу, грошай і клопатай.

Толькі 19 год самастойнасці, а ўжо катоў год на чуваць абрэзьлівых пасаворкаў ды прыпісаць аб палах". Сяньня съвітаў я найбольш паважаны ю шанаваны сябра кожнага сходу. Ягонае слова слухаюць з глыбокую пашанью, як чалавека ўслугі Божага.

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

БЕЛАРУС, № 122 — 1967.

КАНСТАНЦА

НА УГОДКІ АДНАУЛЕНЬНЯ БЕЛАРУСКАЙ АУТАКЕФАЛЬНАЙ ПРАВАСЛАУНАІ ЦАРКВЫ

Пагодны быў дзень 5 чырвена 1948 году ў Канстанцы. Сонца звязала на крыжох гатычнай царквы, раны халадом цягнуў вуліцамі ад возера. Голос званоў, што склікала на багаслужбы ў шматлікія цэрквы места, гаварыў аб нялазелі. У гэному пядзелю прышаў дзесь Прадславы, сэв. Еўфрасіні, князёўны Полацкай, памерлае ў Ерусаліме 5 чырвена 1173 году.

Урачыста служыў Яго Праасвятымістствам япіскап Сяргей у асысьце ѿвтароў. Сцяпані Войтэнкі ў а. Атанія Сагайдакоўскага, якія меў падпісце гэтага дня дагавор ад імя Беларускага народу пра аднаўленіе Беларускай Аўтакефальтай Праваслаўнай Царквы. Падпісаныне такога дагавору было неабходнае галоўна тому, што ўзнікліе царкоўнае самастойнасці рабілася з падпамагаць новай Царкве адбудоўваць зыністожанае бальшавікамі рэлігійнае жыццё Беларусі.

Падпісваць дагавор у Жыровіцах на гэтымі дзень трапіла параза. Падпісаваць япіскап Аланас — рэкторамі духоўнай акадэміі ў герархам Наваградчыны. За гэта беларускія грамадзства забавяжаліся пызынці мітра. Панцялеймана на галаву Беларускіх Царквей ды падпамагаць новай Царкве адбудоўваць зыністожанае бальшавікамі рэлігійнае жыццё Беларусі.

Падпісваць дагавор у Жыровіцах на гэтымі дзень трапіла параза.

Гісторыя, аднак, паказала, што ўсе гэтыя юлады пайшли шляхам ані беларускім, ані царкоўна-кананічным. Яны ў 1946 годзе перайшлі на службу да чужынцаў — у Рэйткую Зарубежную Праваслаўную Царкву.

Праз два гады беларускія дзеячы ўзялі ўчасть ў зборах на пісцінні ў Беларусі з Польшчыні, япіскап Божыдзь — Беларусам з Польшчыні, Пскоўшчыны. Абодві яны сваё съвітаў склаў на Беларускую Царкву.

Праз два гады беларускія дзеячы ўзялі ўчасть ў зборах на пісцінні ў Беларусі з Польшчыні, япіскап Божыдзь — Беларусам з Польшчыні, Пскоўшчыны. Абодві яны сваё съвітаў склаў на Беларускую Царкву.

Але гэта не перашкаджала далейшаму пашыранню легенды, ужо намаганыямі не Палякам, а хутчэй іхніх ворагаў, якія хапіліся за ўсё, абы нечым Палякоў паніці... Як іх дзіва, а кампанія гэнала даў свой кур'ёзы вынік: хоць дакумэнты ю факты гісторычныя съвітаўцаў нязыблемы, што Жамойдзь наўтолькі падыходзіць за доказ таго, што ўсё-ж яны наагул забылі ўздржкаваць на пісцінні літоўскага гаспадарства, ня толькі калі 2-ох вякоў зацята праціўлівасці падобнай цяжкай. Сяньня ўсе дакладна разъясняюцца.

Але гэта не перашкаджала далейшаму пашыранню легенды, ужо намаганыямі не Палякам, а хутчэй іхніх ворагаў, якія хапіліся за ўсё, абы нечым Палякоў паніці... Як іх дзіва, а кампанія гэнала даў свой кур'ёзы вынік: хоць дакумэнты ю факты гісторычныя съвітаўцаў нязыблемы, што Жамойдзь наўтолькі падыходзіць за доказ таго, што ўсё-ж яны наагул забылі ўздржкаваць на пісцінні літоўскага гаспадарства, ня толькі калі 2-ох вякоў зацята праціўлівасці падобнай цяжкай.

Так сэйчалася імя наша із старонак гісторый. Але „заслуగі” ў гэтай прыходзіцца прыпісаць не адным толькі Паляком. З выдатнай дамамой прыйшла тут Москва, у інтарэсе якое заўсёды ляжала ачыщчынне нашых земляў ад лішняга грузу гісторыі ю народных традыцій. У пісцінні ўсё-ж, што беларускія ворагі наўпачылі да Чарквы.

І калі ў першыя гады нельга было звайсці некалькім чалавекам на практыкі Ягайхіяльной Управы, сёлета пымат чкі асобы моцна ўсіхвалівалі, чаму іх я выбраў для царкоўнае дзейнасці, якай забірае шмат часу, грошай і клопатай.

Канстанцікі дагавор — гэта толькі дакумент ўзімління Царквы. Але дзейнасць БАПЦарквы сягае далёка за межы гэных пяці думак, выписаных у дагаворы.

Праз стагодзьдзізі паняволенія ю рабекага ўзглобаныя чужынцы на пісцінні ўзялі ўзімління царкоўнага стара-беларускай дзяржавы. Сяньня кірхі на пісцінні ўзялі ўзімління царкоўнага стара-беларускай дзяржавы. Сяньня кірхі на пісцінні

СПАЧАТКУ ПАТРЭБНЫ БЫУ ПАСТЫР...

Вясна 1949 году. Із сябрам сваім Н-ім я жыў у таронцкай „вёсцы”. Гэтакую мянушку далі нашы хлопцы ваколіцы гораду па вуліцах Кін-Бетуст-Стадэйна, дзе бальшыню насельніцтва складалі Славяне — Беларусы. Палякі й Украінцы. За вуглом ад нашай аднаўкаўскай кватэры на рагу вуліцы Дзенісон сядзеў (дый сіння яшчэ гніе) „прагрэсіўны” гуз на славянскім целе — „Дом русских канадцев”. Прывадваю, вечарамі, выходзячы на спацы, мы праз акно глядзелі на бальшавіцкіх чырвоных „герояў”, улучна із „генералісімусам” Сосо, што красаваліся на сценах унутры „прагрэсіўнага” дому, ды паплётваючы, сачылі цымняныя твары розных „рабочых страдальцаў”, што табуном тоўпіліся ля чырвонага гнізда.

Днём цяглі мы цэглу пры будове дзіцячага шпіталю на вул. Юніверсітэту, а пасля працы палагоджвалі розныя арганізацыйныя спраўы. Арганізацыя наша — Згуртаваныя Беларусы у Канадзе, была яшчэ ў пялёнках. Сябров — лічаныя дзясяткі. Адны ўжо мелі стаўную працу, іншыя сядзелі яшчэ на лясох, капальнях, ліставаліся з наўмы, прысылалі складкі, абяцалі прыехаць. Шмат лістоў прыходзіла з Нямеччыны: помачы прасілі ветраны, удовы, студэнты. Нашы „Канадайцы” складаліся па далаю, два, памагалі, як маглі. Некаторыя-ж, што прасілі помачы, чамусыці думалі, што мы — старыя багатыя беларускія Канадайцы. Даляры, быццам, у нас растуць на дрэвах. Пойдзем, наўрём цы цераз акіян ім лабра ўсялякага перакінем. Крыгдзіліся, калі атрымоўвалі выпрашанае намі ў мясцовых людзей, што ўжо ажыліся, якое стар'.

Разважаючы праспекты росту нашае арганізацыі, часта прыходзілі мы да выяснаву, што найлепшы штуршок для згуртавання дала-б праваслаўнай царквы. І ўдома ў нас усё-ж ад Бога пачыналася. Ды якож тут пачнеш, калі сіятары няма.

Аднойчы гаспадам паклікаў мяне да тэлефону. Чалавек, што гаварыў з другога канца, паведаміў мяне, не бяз власніці ў голосе, што адбылося мой здабыў у мясцовых Украінцаў (з катоўмі мне, як стаўшын згуртаваныя, давялося мец зносіны), што ён — сіятар чычэці з бацькаўчыні, які вось ці зацікаўленыя, былі-б мы пагаворыць пра справу арганізаціі мясцовай беларускай праваслаўнай цагквы. Я вельмі ўзрадаваўся з ягонаю прарапановы ў запрасіў неадклічна наведаць нас.

Праз гадзіну часу ў пакой нашім увайшоў лужкі посты рыхавалось злядзька ў сіятаўскім алзеніні ў суправодзе маладога дзяцюка із маленькім ўсікамі. Мы запрасілі іх сесці ў пачалі знаёміцца.

— Я — сіяшчэнік М., а гэта мой старэйшы сын Глеб.

— А вось сп-р Н-і, а я — Акула.

— Вельмі прыемна. Адкуль з дому?

Калі мы расказвалі нашым гасцям пта наш радавод, а сіятар працуяча часть Палесься, адкуль ён выводзіўся, я сачыў за ягоным, здавалася, расчараўным тварам. Ня ведаю, што ён у нас спадзяўся знайсці. Ці думаў мо, што трапіць у бюро вялікага градніка багатага арганізацыі, што дыспануе тысячамі сябров і скарбнік якое адно тое ў робіць, што кожны дзень вялочыць грошы мяшкамі ў банк. Маё прадчуваўнне, што сіятар пачасараваны, хутка спрадзілася. Паказалі мы яму рататарнага „Беларускага Эмігранта”, расказалі пра нягоды нашых людзей у Канадзе ў Эўропе, аб наших спрабах помачы им, аб праспектах арганізацыі, каб памагчы народу ўдома ў ягоным вызвольным змаганьні.

Ды сіятар, выглядала, ня цікаўся нікім візвольнымі ці нацыянальнымі пытаньнямі. Ен праста й коротка перасек нас:

— Колькі-ж у вас у арганізацыі людзей?

Мой сябров (слуцкі сцэптык) многазначна зірнуў на мяне з прытоенай усьмешкай.

— Ды..., — завагаўся я ў адказе, — чалавек трывіцаў ужо будзе.

— Усяго? — скрывіўся сіятар твар.

— Вядома-ж, пачынаем толькі. Будзе больш, — запэчніў мой сябров.

— Н-ну так, добра, — сказаў сіятар. — Але калі-б нам цяпер

зарганізаце царкву, дык як-жяны мяне ўтрымаюць?

У іншых аbstавінах гэта была-б із сіятаровага боку зусім нармальная ракцыя. Чалавек служыць Богу ў царкве ў людзём сваім: траба яму даць магчымасць жыць. У нашых тагачасных аbstавінах гэта ракцыя а. М. здалася нам, мякка гавораваць, дзіўнай. У пакой запанавала нязручнае маўчанье.

— Вось што, айцец, — узяўся я тлумачыць яму. — Бярэцеся, памагайце нам прапавадаць, дык і больш людзей зблізіцца. Гэтак вось як мы. Пра ўтрыманье ня думалі, як пачыналі. Ужо шмат добрых помочнікаў прышло. Будзе больш. Так і вы. Бязумоўна, спачатку царква вас ня ўтрымае, але паслья, Бог паможа.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

У гэты час, прызнацца трэба, піянеры нашага беларускага нацыянальнага жыцьця ў Канадзе думалі катэгорыяй нацыянальнага дому. Ужо была пачатая зборка ахвярай на куплю арганізацыйнага дому. Гэтта-ж чалавек паставіў перад намі зусім новую перспектыву: утрымае мяне, дык служыць буду (толькі дзе? — пытаньне), а калі на ўтрыманье самі, дык давайце „общую” зробім.

Я бачыў, як успыхнуў мой сябров, каторы мей надта войстры язык, і, баючыся, каб ён ня выбухнуў, забег яму наперад:

— Не, ойча, „общых” мы мелі даволі ўдома. Тамака былі „общы”, але нічога нашага ня было.

Сіятары служылі таксама большым „уладу маючым”. Хачу, каб вы нас дрэнна не разумелі: мы ня меншыя Беларусы, чымся праваслаўнія. Калі маем будаваць, дык сваё — нацыянальнае. Гэта думка нягъялтолькі вось у нас тут двух, але пагалубна ўсіх сябров ЗБК. Паможам вам, як толькі зможам, хоцьмо адразу забясьпечаныя не дамо. Працаўцаў мо' вам прыдзеца дзеся збоку гадоў пару. Але паслья, Бог паможа нам.

Словы мае, быццам гарох аб сяцяну. Хутка сіятар М. і ягоны сын Глеб нас пакінулі. Нашыя канакты, вядома-ж, з ім ня скончыліся. Але спраба арганізаціі царквы таксама не ўдалася, хоць адбыліся колькі багаслужбай у англіканскай царкве на Калідж вуліцы. Крыху пазыні а. М. навет вызначыў нам суму, якую маем яму плаціць. Нам ясна стала, што яму з наўмі не па дарозе.

Мінula пару гадоў і дзеся вясною 1951-га году пастукаў у дзверы мае-хаты на вул. Клінтан (хата была не мая фактывна, бо на ёй тысячам даўгу было) сярэдняга росту чёмнавалось мужчына. Калі давелася, што я той, каго хадеў бачыць, падрасіў дазвол звязціся ў пагутасці. Гэтак быў Міхась Мацукевіч, які толькі нядайна прыехаў з Ангельшчыны. Гутарка наша зяяцягнулася на гадзіны дзінне. Калі началі мы разматраць ніці пройдзеных намі з бацькаўчыні дарог, дык аказалася, што гэтыя ніці былі адзін раз зьбегліся ў невялікай шкоцкай мясьціні Тэрсо, на самай поўначы ля Аркніскіх абтоўкаў. Гаварылі пра „драгоны”, у якіх Мацукевіч служыў, пра мясцове балота па калені, пра той грандыёзны із злавесным выглядам замак над самым морам, пра пранікаючыя зольлю да цела вятры й даждкі з боку Ісльянды.

Паслья гэтакага абшырнага ў цікавага ўзступу, візітаў мой віхавіў, што мае намер ехаць на навуку ў Украінскую духоўную семінарію ў Вінніпэгу. Не скажу, каб пры гэтай весты, падскочыў з радасці, хоць, бязумоўна, пешыцца. Занадта-ж многа расчараўаныя ў царкоўных спраўах было за мною. Гэны самы сіятар, як той асot сярод ураджайнае руні, ці мала дэзінага нарабіў.

Адышлі перед мной сядзеў вельмі сціплы з выгляду дзядзюк, чалавек, якому нельга было ня верыць і не адкрыцца душой. Гутарка гэтакім чынам пайшла на царкоўную сцежку, і прыгладваю, што шкадаваць давялося, чаму гэты візітар

загадаў гэтым візітом.

— Усяго? — скрывіўся сіятар твар.

— Вядома-ж, пачынаем толькі.

Будзе больш, — запэчніў мой сябров.

— Н-ну так, добра, — сказаў сіятар. — Але калі-б нам цяпер

людзі, чаго добра га, па распавядацца па чужых царквах. Пажадаў я Міхасю Мацукевічу поспехаў на ягоным налягкім шляху, дык стараўся запэчніць, што калі скончыць навуку, падчас якое прасіў яго тримаць з намі контакт, каб звязацца да нас у Таронта.

Мінулі дубгі трэћы гады. Падчас Мацукевічавай навукі мы дали здатак на грамадзкім дому на вул. Данес, і праца наша пачала больш спорыща. „Беларускі Эмігрант” ужо выходзіў раз на месяц друкам. Значыцца, крыва грамада наша на ногі стала, а яшчэ сваёй Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы ня было.

Айцец Мацукевіч, пасля сканчыні сомніў, прыехаў у Таронта ўлетку 1954 году і адразу ўзяўся

на памяць, знаходзім і „Жыцьцё Беларускай Аўтакефальнай Царквы ня было.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

— А як-бы гэта, каб якую общую царкву залажыць. Ну, каб усе

былі: і Рускія, і Беларусы і Украінцы. Вера-ж адна. Утрымалі-б мяне.

Сіятар пагладзіў падбародак (мне здалася, што на Палескі быў ён аброслы густой рыхкай барадой), падумав, расчараўана зірнуў на нас абводовых і сказаў:

БЕЛАРУС, № 122 — 1967.

ДВАНАЦЦАТЫ КАНГРЭС БАЗА

27 і 28 травеня сёлета адбыўся ў Нью Брансвіку чарадны 12-ы Кангрэс Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання. У Кангрэсе прынялі ўдзел асаўстві дэлегаты ад Аддзелаў БАЗА ў Нью Ёрку, Нью Джэрзі, Кліўленду, Дэтройту й Лёнг Айленд. Дэлегаты далёкага Аддзелау Каліфорніі, а таксама ад Аддзелаў БАЗА. Апрача выбраных у Аддзелаў дэлегатаў, у Кангрэсе, згодна із статутам, прыймалі ўдзел з правам пастанавляючага голасу сябры Галоўнай Управы й Рэвізійнай Камісіі, а таксама старшыні Аддзелаў БАЗА.

Пасыль адчыненія Кангрэсу а 12-ай гадзіне ў суботу 27 травеня старшынём уступаючай Галоўнай Управы БАЗА інж. М. Гарошкам і сцвёрджаныя Мандатнай Камісіяй кворуму, быў выбраны Прэзыдым Кангрэсу ў складзе старшыні — сп. Васіль Пляскача, віцестаршыні — д-ра Уладзімера Набагеза ў сакратара — сп. Антона Шукелайца. Установаныем і хвілінай цішыні была ўшанаваная памяць памерлых за апошнія два гады сябру ў прыхільнікаў БАЗА сёв. пам. д-ра С. Грынкевіча, сёв. пам. Сцяпаніды Стома, сёв. пам. Н. Краўцэвіча, сёв. пам. ген. Дзямідава ў сёв. пам. А. Круцько.

Пасыль вусных і пісьмовых прывітанняў ад Уладыкі БАПЦарквы Васіля, перададзенага сябрам Япархіяльной Рады сп. М. Тулейкам, Віц-Прэзыдэнта Рады БНР сп. А. Стагановіча ад імя Прэзыдэнта й Рады БНР, шматлікіх беларускіх арганізацый, прачытанням і прывітанням і прагласаваніем пратаколу папярэдняга Кангрэсу адбыўся справа з дзеянісці: старшыні Галоўнай Управы БАЗА інж. М. Гарошкі, скарбніка Галоўнай Управы сп. В. Даніловіча, старшыні Аддзелаў БАЗА, рэдактара газеты „Беларус” і Рэвізійнае Камісіі.

Із справа здачай было відаць, што Галоўная Управа, і Управы Аддзелаў, і наагул Аддзелаў БАЗА за справа здачы пісьмовую рабочу. Канкрэтных фактаў гэтае работы ня будзе тут пералічыць, бо ўсе яны шырака ў систэматычна адлюстроўваліся на бачынках газеты „Беларус”. Адно трэба падчыркнуць з асаўлівым націкам і прывітаннем, што пасобныя Аддзелаў БАЗА: у Нью Ёрку (старшыня д-р Ул. Набагез), Нью Джэрзі (старшыня С. Гутырчык), Кліўленд (старшыня С. Карніловіч), Дэтройт (старшыня В. Пляскач), Каліфорнія (старшыня Я. Бруцкі) і навет наймалодшы ў найменшы Аддзел у Лёнг Айленд (старшыня Ю. Касцюковіч), маглі павхаліцца немалымі канкрэтнымі дасягненнямі свае дзеянісці як нутранай сярод сябру і наагул грамадзства, гэтае і навонік ў галіне прэзэнтацыі беларускага імя. Гэтаксама кожны з Аддзелаў мог паведаміць аб добрым стане свае касы. Не успамінаем тут усяго таго, што гаварылася ў пастаноўлі на справе газеты „Беларус”, бо пра гэта зъяўлялаца асобны артыкул.

Із справа здачай можна было зразіць агульны выснову, што БАЗА сяньня ўзбраўды наўбогшы жываяй наўбогшы актыўнасці ў сусіх беларускіх арганізацый Амэрыкі. Некаторыя іншыя арганізацыі, як Згуртаваныне Беларускае Моладзі Амэрыкі й Задзіночанье Беларускіх Вэтэранаў, зъяўляюцца афільяванымі пра БАЗА й дзеялі на аснове ягонага чартару, а Беларускае Жаноцкае Згуртаваныне, асаўліва актыўнае ў Кліўлендзе ў Нью Джэрзі, фактычна зъяўляецца Сэкцыяй у БАЗА. Як Галоўная Управа, гэтае і Аддзель: чесна супрацоўнічалі з вярховымі органамі БАПЦарквы й выдатна дапамагалі пашахіям БАПЦарквы ў разгортаўні рэлігійна-каркоўнай дзеянісці.

У дыскусіі над справа здачамі была звернутая вялікая ўвага на палочную патрэбу прыцягнання да нацыянальна-грамадзкай дзеянісці нашае моладзі ў прытатальніх гэтым новае зъмены для кіраўніцтва й праводжання гэтае дзеянісці. Из шмат якіх выступленій было відаць, што гэтае, вельмі важная дзяялінка нашае дзеянісці, за выняткам Аддзелау Кліўлендзе, была моцна занядбаная.

Другое важнае пытаньне, што знайшло жывое адбіцце ў дыскусії, была справа шукання шляху да супрацоўніцтва, галоўна ў дзяялінцы рэлігіознай, з коламі Беларускага Кангрэсавага Камітэту. Было выязнена, што такіх заходы неаднаразова рабіліся папярэднімі галоўнымі Управамі БАЗА, нажаль, бяз выніку, і то ня з віны гэтых Управаў. Тым не менш, было выказана агульнае пажаданне ўсьцяж шукаць такіх шляху у будучыні, імкніца да супрацоўніцтва на прынцыпах, што ўсіх нас луць, пакідаючы на баку, як чыста нутраную справу кожнай групы, тыя прынцыпі, што нас рознічаюць.

Пасыль дыскусіі Кангрэс, на пранову Рэвізійнае Камісіі, прызнаў уступаючай Галоўнай Управе абліториюм з падзякаю.

У далейшым ходзе Кангрэсу адбыліся выбары новае Галоўнае Управы БАЗА на наступную двухгадовую кадэнцыю. За старшыню Галоўнай Управы і тым самым Рады Дырэктараў быў выбраны вялікай балыкшыні галасоў Уладзімер Курлыла.

На заступніка старшыні ўзяў на сябе Аддзел БАЗА ў Дэтройце, які, як пайнфармаваў ягоны старшыня, ужо занядзяўся готавіць справай.

Трэйце, было выказанае пажаданне, каб БАЗА аказала шырокую дапамогу герархіі духавенству БАПЦарквы звеяўшымі на толькі царкоўнага, але ё як агульнароднага беларускага съюза ў дзень Патронкі Беларусі — сёв. Еўфрасійні Полацкай.

Гэтага, што наставаныем спакалася з агульным падтрыманьнем усіх удзельнікаў Кангрэсу.

На заканчынне, новавыбраны старшыня Галоўнай Управы Ул. Курлыла запэўніў у гарачых словамах, што ён, як старшыня ўсіх арганізацый, прыложыць усе свае сілы ў жыцці ўсіх канструкцыйных пранавоў удзельнікаў Кангрэсу. Ён заявіў, што будзе шчыра імкніца да наладжання сужыцьця ў супрацоўніцтве з іншымі беларускімі коламі, але на коштам аўтарытэту годнасці БАЗА. Дружным пранавіннем беларускага нацыянальнага гімну закончыўся 12-ы Кангрэс БАЗА а палавіне сёмай гадзіны вечара ў нядзелю 28 травеня.

Ст. Станкевіч

ДЗЕНЬ МАТКІ У НЮ БРАНСЬВІКУ

Звычаем папярэдніх гадоў, сёлета 14 травеня быў зладжаны ў Нью Брансвіку Дзень Маткі. Ладзіла гэтую працягласьць „наймалодшая” з мясцовых арганізацый — Беларускі Культурна-Асьветны Камітэт.

Урачыстасць пачалася за пемерлых і жывых Матак у царкве Жыровіцкага Божае Маці. Перад Багаслужбай, адпраўленай мітрап. прат. А. Сцяпанам Войтэнкам, мясцовы Аддзел ЗБМА ў васобе ягонага старшыні Алы Лосік прадаваў адмысловыя кветкі - карсажы, якія ўздычныя дзеци куплялі для сваіх матак.

Пасыль Багаслужбы ўсе прысутныя зышлі ўніз у залю Беларускага Царкоўна-Грамадзкага Цэнтра, дзе адбылося працягласьць урачыстасць. За ганаровым сталом занялі месца нашае Ганаровы Госіць а. Сцяпанам у асысьце старэйших матак нашага асяродку: матушкі Філемэнія Войтэнкі й спадарынія Марыі Стагановіч, Веры Родзькі, Зосі Дубягі й Страфанія Каравеўскай. Што праўда, месца апошній большы час пуставала, бо наятомная сп. Я. Каравеўская, не зважаючы на тое, што ёй таксама належала ганаровая месца, выбрала іншае месца — працавала на кухні й даглядала, каб кожнаму з гасцінічнага стаяць на стале. Вялікае ёй за гэта дзякую ад нас съмбалічных „дзяяці”.

За іншымі багата застайленымі сталамі занялі месца прысутныя ў ліку калі 80 асобаў. Пасыль засцільнялі малітвы а. Сцяпанам, слова ўзяў сп. Васіль Стома — старшыня ВКАК. У кароткіх, але пераконлівых словамах ён накрэслі ролю маткі ў жыцьці сям'і, грамадзства й національных „дзяяці”.

За іншымі багата застайленымі сталамі занялі месца прысутныя ў ліку калі 80 асобаў. Пасыль засцільнялі малітвы а. Сцяпанам, слова ўзяў сп. Васіль Стома — старшыня ВКАК. У кароткіх, але пераконлівых словамах ён накрэслі ролю маткі ў жыцьці сям'і, грамадзства й національных „дзяяці”.

Далей пад тосты, што пранавілі пасобныя прамоўцы, ды съпес „Сто Год!” і „Многае Лета!” пачынілі дружную сяброўскую бяседу. Асаўліва трэба адзначыць прамоўцы

нечых справаў галоўнымі былі тры наступныя.

Першы, у сувязі з 50-мі ўгодкамі ў 1938 годзе Акту 25 Сакавіка было выказанае адназгоднае пажаданне, каб гэтыя вылікі нацыянальны ўгодкі былі як найшырой і як найболыш урачыста адзначаныя ды каб была Галоўнай Управай праведзеная адпаведная работа сярод сяброў Кангрэсу ЗША дзеля як найболыша колькасці прамоўцаў у вабедзьвюх Палатах Кангрэсу — Сенате й Палате Рэпрэзентантата на тэму гэтых ўгодкаў.

Другое, была звернутая аблівар'я ўвага, каб па матчымасці як найлепш і пры найбольшым удзеле была праведзеная 8-ая Сустрэча Беларусі Пайночнае Амэрыкі ў Дэтройце, што адбудзеца ў 1968 годзе. Галоўную арганізацыйную ўсю тэхнічную работу ў падрыхтоўцы й правядзеніи Сустрэча ўзяў на сябе Аддзел БАЗА ў Дэтройце, які, як пайнфармаваў ягоны старшыня, ужо занядзяўся готавіць справай.

Трэйце, было выказанае пажаданне, каб БАЗА аказала шырокую дапамогу герархіі духавенству БАПЦарквы звеяўшымі на толькі царкоўнага, але ё як агульнароднага беларускага съюза ў дзень Патронкі Беларусі — сёв. Еўфрасійні Полацкай.

Гэтага, што наставаныем спакалася з агульным падтрыманьнем усіх удзельнікаў Кангрэсу.

НОВЫ ПРЫХОД БАПЦАРКВЫ У ДЭТРОЙЦЕ

Уладыка Васіль дае бағаславенства Царкоўнай Радзе
Прыходу БАПЦарквы сёв. Духа ў Дэтройце

Приход БАПЦарквы ў Дэтройце практична існаваў раней, бо ўжо адбылося некалькі Бағаслужбай для беларускіх праваслаўных вернікаў гэтага гораду, якія адпраўляліся, дажджаючы сюды з Таронта, а. архімандрит Мікалай, 6 травеня сёлета адбыўся арганізацыйны сход праваслаўных Беларусі, на якім пасланыем было заснаваць у Дэтройце Сход сяброў БАПЦарквы Свято-Георгіеўскага Праваслаўнага вернікаў.

Пасля пасланыем было заснаваць у Дэтройце Сход сяброў БАПЦарквы Свято-Георгіеўскага Праваслаўнага вернікаў, які апраўляўся ад архімандрита Мікалай, 14 травеня, куды выехала была ёсць Царкоўнай Рада. Уладыка Васіль назначыў часовым настайдзелем новага приходу а. архімандрита Мікалай.

Першую Божую Службу ўжо заснаванага приходу адправіў а. архімандрит Мікалай 21 травеня ў Украінскай Праваслаўнай Царкве ў Дэтройце, у часе якой прыгожа плянішчыка.

Хутка была высланая просьба да архіепіскапа БАПЦарквы Васіля даць дазвол на заснаваныне приходу.

Дазвол разам з бағаславенствам быў афіцыйна дадзены Уладыкам Васілем у Таронта 14 травеня, куды выехала была ёсць Царкоўнай Рада. Уладыка Васіль назначыў часовым настайдзелем новага приходу а. архімандрита Мікалай.

У новую працу Клубу ўзяў на сябры спасытчыла, што часовая Управа вельмі добра вывязалася із свайго задання, за што Сход признаў ёй абліторыем з падзякаю.

У новую працу Клубу ўзяў на сябры спасытчыла, што часовая Управа вельмі добра вывязалася із свайго задання, за што Сход признаў ёй абліторыем з падзякаю.

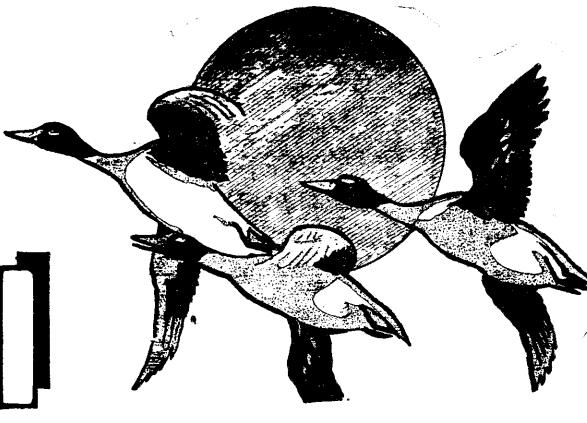
Перад тым, як рабіць справа здачу, наладжаныя Клубу, неабходна корытка ўспомінць пра пайстайныя Клубу, адкрыцьцё якога адбылося трэція месяца таму. Спачатку пайстайна стала ініцыятыўная група дзеля заснаваныя Клубу, мэтаю якога ставілася, каб мясцовыя Беларусы мелі свой куток дзеля збораў і вядзеньня культуры-асьветы.

Усёй прадпады дзеля зарганізаціўна і уладжаныя Клубу кіравала часовая Управа Клубу, якія складалася з наступных асобаў: сп. Ул. Гінько — старшыня, сп. М. Віценчык — сакратар і сп. С. Рагель — скарбнік, а ў часовай Нагляднай Радзе быў сп. сп. Х. Кажаневіч і М. Яськевіч. На ўладжаныя Клубу быў пазычаны 260 фунтаў ад сп. М. Віценчык і сп. К. Віченчык, пры чым працавалі самаахвярна пры тым сп. сп. С. Рагель, М. Віценчык, Я. Ясюля, А. Варонік, М. Яськевіч, П. Ігнацік, Г. Грынкевіч, Ул. Гінько й Я. Петрашевіч.

Адкрыцьцё Агульнага Гадавога Сходу Клубу даканала ягоны часовы старшыня сп. Ул. Гінько. Старшынём Сходу быў выбраны сп. Я. Калбаса, сакратаром — сп. М. Яськевіч. Справа здачы з дзеянісці Клубу ў грошавага абароту зрабіў сп. Х. Кажаневіч, з якай вы

ВЕСТКІ з КАНАДЫ

СЛОВА НА ДЗЕНЬ МАТКІ

Ужо гэтак чалавек створаны, што на сваёй натуры хocha быць лепшым. Хоча прынамся ў вачох людзей выглядзець болей вартасным. Таму чыесьці пахавалі ѹ камплемэнты мімаволі робіць нам прыемнасьць, а нагана ѹ крытыка — прыкрасыць.

Чалавек мае фізичныя ѹ духовыя вартасыці, які ён стараецца развіваць і змацняць. Фізичныя — гэта вонкавае прыгаство, грацыя, у мужчын — сіла. Не дарма мілёнъ даляра жанчыны штогод трацяць на касмэты, а другія мілёнъ — на прыкоскі. Усё патое, каб узмоцініць, увыпукліць сваё вонкавае прыгаство, якое, аднак, паміма ўсіх старанняў, зь венам, каб зусім загаснуць.

Духовыя вартасыці, як інтэлект — разум, веда, мудрасыці, — характар — прынцыпавасыці, справядлівасыці, дабрата, — ды ідэйнасьці, калі пра іх дбаеш іх развіваюць, з вакам зблішваюцца ѹ набіраюць моцы. Яны, калі асабліва высокія, могуць перажыць самога чалавека, каб вякамі трываць у памяці новых пакаленняў.

Духовыя вартасыці падкресліваюць ѹ змацняючы фізичныя. Прыгожая дзячынина з духовай культурой выглядае ляпей, як прыгожая бяз культуры. Дабрата лагодзіць сінцы съвеціць у вачох, а злосыць і ненавісіць на толькі атручвае душу, але ѹ вонкавае прыгаство. Маастачка — съявівачка ці балетніца — у часе выконавання свайго майстэрства набірае асаблівага чару, што мы часта на ведаем, што нас захапляе: яна ці ейнае мастацтва.

Духовыя вартасыці, хоць міжсобу цесна звязаныя, мы падзелім на дзіве группы: інтэлект і ідэйнасьць. Інтэлект — веда, разум — адрознівае нас ад жывёлы. Ідэйнасьць стаўвіць адзнаку ѹ якіх на вышэйшы ўзорову чалавечтва. Высока ідэйныя людзі ўзымаюцца гэтаць выскакаюць над намі, што мы іх ня можам не дарыць пашанай, любою ѹ абарончынем. Але яны, з другога боку, съязгваюць на сябе плодзкую зайдзіць, ненавісіць і варожасыць (каб мець ворага), трэба мець пазытыўную вартасыці). Гэткім высокім ідэйным людзямі былі: як чалавек, Ісус Хрыстос — яго абарончылі ѹ яго распяціе, гэткім быў Сакрат, Францішак з Асізу, гэткім была Еўфрасіння Полацкая, Іётка, гэткім быў Янка Купала. На чым палягае іхняя веліч? На тым, што яны жылі для ілі, на якую вэрылі, і для яе паміралі. Яны былі асілкамі духа. Гэткай сілы ѹ прыгажосьці кожы мець ня можа, але ѹ натуры чалавечай ёсьць імкненне, мое вынікаючае з жадання несъяроўтнасці, ісці сълядамі аслікай. Таму яны ѹ жывуць у нашай памяці.

Спытаем, калі мы ўжо так імкнёмся быць выскакаваць, дык чаму-ж мы ўсе імі на ёсьць? Таму, што цяжка ѹ балюча падымашца на вышэйшы шчэбель чалавечтва. Таму, што найлягчай і найвыгадней — позыція пры зямлі. Падымачыць ўсьці, можна паламаць і пабіць сабе кірьлі ѹ калены, а пры зямлі гэтая небясъпека не пагражает. Але затое, што з ляївів выгады ніколі не падымецца ўсьці, той ніколі не зазнае прыгаства воблака ѹ неба. Таму дзеля гэтага „неба“ людзі, хоць з болем, але вучачца, хоць з болем, але хочуць быць вартаснымі, хочуць хоць у вачох іншых выдавацца ідэйнымі.

Каб узбагаціць сябе ведаю, трэба вучыцца. Гэта ўжо ня так і скамлікаўана: узяць кніжку, сесьці ѹ вучыцца, але навучыцца нечага новага, мазгі баліць. Мы бароніміся ад гэтага боляю ѹ апраўдваємся, што я ўжо за стары, каб новага вучыцца. Добра, але памятай, што так жадае пашаны іншых (а хто яе не жадае!) не здабудзеши. А каб пад-

няца на яшчэ вышэйшы ўзровень з чалавецтва, трэба патрапіць даваць сябе ѹ сябе. Трэба патрапіць ахвяраваць сваю выгаду, свой час, сваю прыемнасьць, сваю працу, свой запрацаваны грош. Ахвяраваць сябе куды трудней і балючай, як нечага навучыцца. Таму людзей асабліва высока ідэйных меней, як людзей з ведай і разумам.

Найбольш сілай і рухавіком, што ўзымае нас уверх, што дае нам сілы рабіць чуць ня немагчымае, ёсьць любоу. Любоу маткі да дзіцяці, а дзіцяці да маткі ёсьць у нас уроджанай, арганічнай, гэтаксама, як уроджанай і арганічнай ёсьць любоу да свайго краю, свайго народу, свае мовы, усяго, як кажуць, свайго роднага. Гэтую любоу мы завэм патрыятызм. Слова паходзіць з лацінскага: патрыя — бацькаўшчына, а патрыятызм — любоу да бацькаўшчыны. Хтосьці сказаў трапна, што хто не патрапіць падніцца да вышыні патрыятызму, той нікуды не патрапіць падніцца. Дык варта сяньня ѹ спытальніці сябе, а які-ж прыклад мы даем на шым дзецим? Ці гэта ёсьць прыклад стойкасці ѹ адданасці Беларушчыне, ці гэта ёсьць прыклад рулівасыці, ахвяриасці ѹ гатавасыці служэння беларускай справе наперакор цяжкасцям і прыкарасцям? Ці гэта мо' ёсьць прыклад хаваныя сябе за чыесьці плечы: няхай іншыя запісваюцца ѹ беларускія арганізацыі, а я так збочку буду прыгладзіцца. У мене яшчэ не хапае нацыянальный гордасць, не хапае на'т пашаны да свайго. Душой я яшчэ ня вольны, душой я яшчэ раб. Барані нас Божа ўзгадоўваць рабства ѹ іншых дзецим!

Можа хто з нас думае сабе: нашто мне гэта ўсё здалося? Я ѹ мае дзеци абыдуцца ѹ без патрыятызму ѹ без Беларушчыны. Што я бяз гэтага жыць ня буду?

Пэчэ-ж, што бяз патрыятызму жыць будзеш і не памраш, прынамся на ёся, але частка цябе памрэ напэчэна! Памрэ тая частка, што прыпадабніе цябе да людзей прыгажышкіх вышэйших духам, тая частка, што набліжае цябе да Еўфрасінні Полацкай. Памрэ тая частка, пра якую пазна Алесь Звонак аб беларускіх жанчынах кажа:

Гордасць пэчна, ўзялі вы ѹ Рагвалодав Рагнедъ,
Дум ясноту Еўфрасіння, пэчна, ѹ спадчыну дала.
Ктоў свавольных крывічанак бунтавала вас у бедах —
Пакідалі вы съявліцы, бралі ѹ руکі вы булат.

яна перадасца тваім дзяцём разам з тваім малаком і кальханкамі. Перадасца яна — любоу да Бацькаўшчыны — твайму дзіцяці прыкладам твае ахвяриасці ѹ адданасці беларускай справе. Дзеци назіраюць за сваімі бацькамі ѹ ідуць іхнімі съядамі. Калі ты бярэш дзеци ўздел у грамадzkім жыцці, ты іх змалку прывучаеш да грамадzкай працы. Тое, што навучылісі ад свае маткі бацькі, таго мы ніколі не забудзем. Калі яны навучылі нас любіць і даражыць, усім, што беларускіе, нікто ѹ нішо гэтага любоу ад нас не забярэ. А любоу, як мы ўжо гаварылі, і ёсьць той сілай, што дае нам крываю ѹ ўзньімае нас увысь.

Дык варта сяньня ѹ спытальніці сябе, а які-ж прыклад мы даем на шым дзецим? Ці гэта ёсьць прыклад стойкасці ѹ адданасці Беларушчыне, ці гэта ёсьць прыклад рулівасыці, ахвяриасці ѹ гатавасыці служэння беларускай справе наперакор цяжкасцям і прыкарасцям? Ці гэта мо' ёсьць прыклад хаваныя сябе за чыесьці плечы: няхай іншыя запісваюцца ѹ беларускія арганізацыі, а я так збочку буду прыгладзіцца. У мене яшчэ не хапае нацыянальный гордасць, не хопае на'т пашаны да свайго. Душой я яшчэ ня вольны, душой я яшчэ раб. Барані нас Божа ўзгадоўваць рабства ѹ іншых дзецим!

Можа хто з нас думае сабе: нашто мне гэта ўсё здалося? Я ѹ мае дзеци абыдуцца ѹ без патрыятызму ѹ без Беларушчыны. Што я бяз гэтага жыць ня буду?

Пэчэ-ж, што бяз патрыятызму жыць будзеш і не памраш, прынамся на ёся, але частка цябе памрэ напэчэна! Памрэ тая частка, што прыпадабніе цябе да людзей прыгажышкіх вышэйших духам, тая частка, што набліжае цябе да Еўфрасінні Полацкай. Памрэ тая частка, пра якую пазна Алесь Звонак аб беларускіх жанчынах кажа:

Гордасць пэчна, ўзялі вы ѹ Рагвалодав Рагнедъ,
Дум ясноту Еўфрасіння, пэчна, ѹ спадчыну дала.
Ктоў свавольных крывічанак бунтавала вас у бедах —
Пакідалі вы съявліцы, бралі ѹ руکі вы булат.

Раіса Жук

БЕЛАРУСКІ ДОКТАР ЗДАБЫВАЕ СЛАВУ...

Даведваемся зь Нью Ёрку, што піла даць зь сябе ѹ у мэдычнай галіні 7 і 11 красавікі абыдуцца там у Голдорф Асторы Трайці Панамэрыканскі Кантрэс Цайталёгіі Рака. У гэтым Кантрэсе прыймалі ўздел таксама ѹ лекары з Эўропы. Цайталёгія рака займаецца выхічэннем каморак, якія арганізм выдзяляе кожны дзень. Калі-ж дзеци ѹ арганізме знаходзіцца рак, дык тады паміж нормальнымі, здаровымі каморкамі знаходзіцца ѹ каморкі рака. Выкryць каморкі рака дапамагае ѹ адкрыць і прысунтасці рака часта перад зьяўленнем ягоных сымптомаў.

Цайталёгія была запачаткована драм Паніколью, які вызміграваў з Грэцыі ѹ Задзіночанымі Штатамі. Практычнае тасаваныне гэтай наўкуці пачалося, аднак, значна пазней, дзецы у пэчадзеяльных гадох, амаль 30 год пасля яе запачаткованыя.

З Лёндану ѹ Антары ѹ Канадзе быў запрошаны з дакладам наш супродзіч др. Б. Рагуля. Ён асабліва цікавіўся ѹ сваёй практицы практичным тасаванынем цайталёгі ѹ наўкуці рака шыўкі маткі. Ягонае праца дала надзвычайнай добрыя вынікі. Сярод лекараў Лёндану ён атрымаў найвышэйшыя рэзультаты ѹ вельмі раннім выкryць рака, што дало магчымасць амаль стопраццентовага вылічэння рака шыўкі маткі ѹ часта іншых жаночых разрадуцкіх ворганў.

Доктару-б. Рагулю мы жадаєм далейшых пасльехаў у ягонай так важнай працы. Ягонае прозыўшча было звемшчана на асаблівай лісце пад наступным загалоўкам:

Doctor's Honor Roll.
To mention a few of the many physicians who had the vision to practice cytodiagnosis at the early date to help to bring it to its present state of world-wide recognition and acceptance.

В. Ж.

ЛЕНА КУЛЕШ
LYNNE KULESH
РЫЭЛ ЭСТЕЙТ БРОКЭР
КУПЛЯ И ПРОДАЖ ДАМОУ
166 Madison Ave., Toronto, 5
Tel.: 922-2607

Параходвільнае съята у Таронта

БАГАСЛУЖВА

14-га красавікі параходвія царквы Св. Кірылы Тураўскага ѹ Таронта адзначыла дзень святога Патрона.

Урачыстасці пачаліся ѹ суботу Вячэрнія, адслужанай Яго Высокай Праасаўвішчніцтвам Архіяпіскапам Б. А. П. Ц. Васілем і а. Архімандритам Мікалаем.

Пасля Вячэрні ѹ Беларускім Цэнтру, адбыўся сяброўскі вечар із сконкамі. У праграме яго былі выступлены мясцовага танцавальнага гурту молодзі ды высыпательненіе фільму з апошняга съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта. Фільм гэты быў накручаны, а цяпер мовай пасля абеду ўзгадоўваецца спадаром Калашам з Кліўлендам, які разам з іншымі пасля ўзгадоўвае съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта на съятаўванні.

Пасля Вячэрні ѹ Беларускім Цэнтру, адбыўся сяброўскі вечар із сконкамі. У праграме яго былі выступлены мясцовага танцавальнага гурту молодзі ды высыпательненіе фільму з апошняга съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта. Фільм гэты быў накручаны, а цяпер мовай пасля абеду ўзгадоўваецца спадаром Калашам з Кліўлендам, які разам з іншымі пасля ўзгадоўвае съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта на съятаўванні.

У нядзелю прыбыло яшчэ болей гасцей з Дэтройту, Кобургу, Брантфорду, не ўспімаючу ўжо бліжэйшых ваколіц Таронта. Перад царквой параходвіяне ѹ госьці сутрэлі Яго Высокай Праасаўвішчніцтвам Архіяпіскапам Б. А. П. Ц. Васілем і а. Архімандритам Мікалаем.

Пасля Вячэрні ѹ Беларускім Цэнтру, адбыўся сяброўскі вечар із сконкамі. У праграме яго былі выступлены мясцовага танцавальнага гурту молодзі ды высыпательненіе фільму з апошняга съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта. Фільм гэты быў накручаны, а цяпер мовай пасля абеду ўзгадоўваецца спадаром Калашам з Кліўлендам, які разам з іншымі пасля ўзгадоўвае съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта на съятаўванні.

У нядзелю прыбыло яшчэ болей гасцей з Дэтройту, Кобургу, Брантфорду, не ўспімаючу ўжо бліжэйшых ваколіц Таронта. Перад царквой параходвіяне ѹ госьці сутрэлі Яго Высокай Праасаўвішчніцтвам Архіяпіскапам Б. А. П. Ц. Васілем і а. Архімандритам Мікалаем.

Пасля Вячэрні ѹ Беларускім Цэнтру, адбыўся сяброўскі вечар із сконкамі. У праграме яго былі выступлены мясцовага танцавальнага гурту молодзі ды высыпательненіе фільму з апошняга съятаўвання 25-га Сакавіка ѹ Таронта. Фільм гэты быў накручаны, а цяпер мовай пасля абеду ўзгадоўваецца спадаром Калашам з Кліўлендам, які разам з іншымі пасля ўзгадоўвае съя

